

OKUL YÖNETİCİLERİ AÇISINDAN COVID-19 DÖNEMİNDE OKULLARDA YAŞANAN SORUNLAR VE MÜDAHALELER

PROBLEMS AND INTERVENTIONS IN SCHOOLS DURING THE COVID 19 PERIOD IN TERMS OF SCHOOL ADMINISTRATORS

Hami ÖZER

Girne Amerikan Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi, KIBRIS
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3630-6234>

Barış KOYUNCU

Kıbrıs Amerikan Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim ve Araştırma Enstitüsü Sosyal Bilimler Eğitim Yönetimi ve Denetimi (MA) Tezli Yüksek Lisans Programı, KIBRIS
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9716-4540>

Cite As

Özer, H. & Koyuncu, B. (2021). "Okul Yöneticileri Açısından Covid-19 Döneminde Okullarda Yaşanan Sorunlar ve Müdahaleler", International Academic Social Resources Journal, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:6, Issue:26; pp:1054-1058

ÖZET

Araştırmanın amacı, covid-19 sürecinde okullarda yaşanan sorunların yöneticiler tarafından değerlendirilerek çözüm önerilerinin belirlenmesidir. Nitel yöntem yürütülen bu çalışmanın verileri araştırmacı tarafından literatür taranarak oluşturulan görüşme formu ile toplanmıştır. Görüşme formunda katılımcıların demografik verilerini elde etmek için 5, karşılaşılan sorunlar ve çözümlere yönelik verileri elde etmek için ise 2 soru yer almaktadır.

Çalışmada ortaokul yöneticilerinin covid-19 sürecinde tespit ettiği sorunlar teması altında, elektrik kesintisi, teknik sorunlar (pc, tablet,.. olmayışı), veli takibinin yetersizliği, motivasyon düşüklüğü ve sağlık sorunları alt temaları tespit edilmiştir. Covid-19 sürecinde tespit edilen sorunlara müdahale teması altında Eba destek noktasını öğrencilerin kullanıma hazır halde bulundurmak, öğrencilerin durumu hakkında velileri telefon ve mesajla bilgilendirmek, online derslerde öğretmenler arasında bilgi paylaşımı yaparak, covid-19 salgınına karşı korunma yolları hakkında sık sık bilgilendirme ve sosyal medya üzerinde kişisel gelişim video ile destekleme alt temaları belirlenmiştir. Süreç içerisinde gözlenen gelişmeler doğrultusunda pandemi sürecinin devam etmekte olduğu ve eğitim-öğretime bu gerçekliğe uygun düzenlemelerin entegre edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul Yöneticileri, Sorun, Müdahale.

ABSTRACT

The aim of the research is to evaluate the problems experienced in schools during the covid-19 process by the administrators and to determine the solution suggestions. The data of this study, in which the qualitative method was carried out, were collected by the researcher through an interview form created by scanning the literature. In the interview form, there are 5 questions to obtain the demographic data of the participants, and 2 questions to obtain the data for the problems and solutions.

In the study, sub-themes of power outage, technical problems (absence of pc, tablet, etc.), lack of parent follow-up, low motivation and health problems were determined under the theme of the problems identified by the secondary school administrators during the covid-19 process. The sub-themes of keeping the Eba support point ready for students to use, informing parents about the situation of the students by phone and message, sharing information between teachers in online classes, frequently informing about ways to protect against the covid-19 epidemic, and supporting personal development with videos on social media. determined. In line with the developments observed in the process, it is thought that the pandemic process continues and that appropriate regulations should be integrated into education and training.

Keywords: School Administrators, Problem, Intervention.

1. GİRİŞ

Eğitimle insana kazandırılmaya çalışılan davranış, bireyin çevresi ile etkileşimi sonunda gösterdiği ve gözlenebilir tepkisidir (Başaran, 1982: 6). Normal bir zekaya sahip, okuma yazma bilmeyen bir bireyin, aldığı eğitimle, okur yazar olduğunu gözlemek mümkündür. Bireyde davranış değişikliği oluşabilmesi için; bireyin öğrenmeye istekli olması, bedensel ve zihinsel yeteneklerinin elverişli olması ve öğrenme ortamının uygun olması gerekmektedir. İnsan gelişmeye müsait özellikleriyle, belli bir süre içinde eğitilmektedir. Öğrenmenin olduğu her durum için eğitimden söz edilir. Eğitimcilerin amacı, geçerli öğrenmeleri sağlamak, istenmeyen öğrenmeleri en aza indirmek ya da yok etmektir.

Okullarda yaşanan sorunların birçok farklı kaynağı bulunabilmektedir. Yöneticilerin olumsuz tutum ve davranışlarından, yönetim becerilerinin zayıf olmasından; velilerin, okula yönelik olumsuz tutumlarından, çocuklarına karşı ilgisizliklerinden, öğretmenlere karşı olumsuz davranışlarından; öğrencilerin okuldaki eğitim faaliyetlerinden memnun olmamalarından, öğretmenlerin adil davranmadığını düşünmelerinden veya okula ilgisiz olmalarından kaynaklı olarak sorunlar yaşanabilmektedir. Bununla beraber okulun fiziki ve maddi yetersizlikleri de çeşitli sorunlara yol açabilmektedir (Sarı, 2008: 17).

Bu doğrultuda araştırmanın amacı, covid-19 sürecinde okullarda yaşanan sorunların yöneticiler tarafından değerlendirilerek çözüm önerilerinin belirlenmesidir.

2. COVID VE EĞİTİM

COVID-19 Pandemisinin psikolojik etkilerine ek olarak dünya genelindeki birçok sektör ve çalışanın, salgının yol açtığı ekonomik sorunlarla da mücadele etmeye çalıştıkları bilinmektedir. Kriz sebebiyle işinden olan, ücretsiz izin verilen ya da bu süre zarfında iş yerlerini kapatmak durumunda kalan birçok insanın, sağlığa yönelik endişelerine ek olarak maddi sıkıntılarla da boğuştuğu görülmektedir. Salgın sürecinde ve bu sürecin sonrasındaki dönemlerde de dünya genelinde ve hemen hemen bütün sektörlerde ekonomik sıkıntıların yaşanacağı öngörülmektedir. Konaklama, yeme-içme hizmetleri, imalat, emlak, otomotiv ve toptan ve perakende satış hizmetleri gibi sektörlerin Covid-19 krizinden en çok zararı göreceği belirtilirken eğitimin en az zarar göreceği öngörülen sektörler arasında yer aldığı belirtilmektedir. Diğer sektörlerle yönelik maddi zararların devlete ait eğitim kurumlarını toplumsal ekonomi ve hane halkının eğitime yönelik harcamaları yönüyle etkileyeceği öngörüldükçe özel öğretim kurumlarının ise doğrudan ekonomik yapıyı bozucu etkisinin gözlemlenebileceği ifade edilmektedir. Covid-19 salgınının özel öğretim kurumlarına yönelik ekonomik etkisinin, salgının diğer sektörlerle yönelik üretim ve hizmeti engelleyici etkisinin devam edeceği sürece dayalı olarak ilerleyen dönemlerde daha net bir biçimde görülebileceği ifade edilmektedir (UNESCO, 2020).

Bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik yaşanan hızlı gelişmelerin, Covid-19 öncesindeki dönemlerde, başta eğitim sektörü olmak üzere bütün sektörleri etkilediği belirtilmektedir. Covid-19 süreciyle beraber bu etkiye yönelik önemin tüm eğitim dünyasında çok daha net bir biçimde anlaşıldığı düşünülmektedir. Yüz yüze eğitime yönelik verilen arayla birlikte Milli Eğitim Bakanlığı tarafından daha önceki dönemlerde de kullanılmış olan Eğitim Bilişim Ağı'nın TRT aracılığıyla televizyon ekranına taşınması, üniversiteler ve bazı özel okulların online ders altyapılarını devreye alarak derslerini dijital ortamda gerçekleştirmeye başlamaları eğitimin dijitalleşmesi sürecinin hızlandırılmasını sağlamıştır. Bir zorunluluk nedeniyle hızlanan "eğitimde dijitalleşme" hareketinin, Covid-19 Pandemisinin sonrasındaki desteklenmesi gerektiği yönünde uzman görüşleri bulunmaktadır (Altunel, 2020).

Eğitim alanında dijitalleşme beraberinde çeşitli fırsatları da getirmektedir. Söz konusu fırsatlar Yükseköğretime sistemine olumlu katkılar sağlayabilmesinin ancak ders veren öğretim elemanlarının dijital eğitim sistemine hâkim olmalarına bağlı olduğu belirtilmektedir. Son dönemlerde gerçekleştirilen çeşitli eğitim ve yatırımlarla sınıf ve okulların teknolojiye yönelik altyapılarında, öğretim elemanlarının ise teknoloji alanındaki beceri ve bilgilerinde pozitif gelişmelerin yaşandığı dikkat çekmektedir. Söz konusu pozitif gelişmelerin eğitim-öğretime yönelik süreçlerin tümüne yayılarak ve sistemin dijital araçlar aracılığıyla desteklenerek Covid19 nedeniyle içerisinde yer aldığımız süreçle birlikte ilerleyen süreçlerde de yükseköğretim eğitiminde kalite artışını sağlamak olanaklı olacaktır.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Deseni

Araştırma problemleri, araştırma soruları ve araştırma hedefleri belirlendikten sonra, literatürün gözden geçirilmesi süreci, araştırmacının teorik çerçeveyi kavramsallaştırmasına ve aynı modeldeki diğer benzer araştırma ve kanıtları göz önünde bulundurarak araştırma modelini geliştirmesine yardımcı olmuştur. Bu süreçte, araçların seçimi ve uygun metodolojinin seçilmesi tanımlanmıştır. Bu doğrultuda araştırmanın deseni nitel araştırma olarak belirlenmiştir (Karasar, 2005).

3.3. Verilerin Toplanması

Nitel yöntem yürütülen bu çalışmanın verileri araştırmacı tarafından literatür taranarak oluşturulan görüşme formu ile toplanmıştır. Görüşme formunda katılımcıların demografik verilerini elde etmek için 5, karşılaşılan sorunlar ve çözümlere yönelik verileri elde etmek için ise 2 soru yer almaktadır.

3.4. Verilerin Analizi

Forma verilen cevaplar okunarak, tema ve kod başlıkları altında toplanmıştır. Tema ana düşüncüyü, kod temanın alt kriterlerini tanımlamaktadır. Bunlar katılımcı sayısı olarak tabloda yer almaktadır. Soruya dair cevapların bazıları ise K1,....., K38 şeklinde tanımlanan katılımcılar koduyla tablonun altında sunulmuştur.

4. BULGULAR

Çalışmaya katılan ortaokul yöneticilerinin demografik özellikleri tablo 4.1. de sunulmuştur.

Tablo 4.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler		n	%	\bar{x}	ss
Cinsiyet	Kadın	7	18,4	1,8158	,39286
	Erkek	31	81,6		
Yaş	25-35	2	5,3	2,3684	,58914
	36-45	20	52,6		
	46 yaş ve üzeri	16	42,1		
Görev	Müdür	30	78,9	1,2105	,41315
	Müdür yardımcısı	8	21,1		
Eğitim Durumu	Lisans	29	76,3	1,2368	,43085
	Lisansüstü	9	23,7		
Görev Süresi	1 yıl ve altı	6	15,8	2,3158	,73907
	2-20 yıl	14	36,8		
	20 yıl ve üstü	18	47,4		

Tablo 4.1 de görüldüğü gibi, katılımcıların 7'si kadın, 31'i erkek yöneticidir. Yaş değerlendirmesinde en yüksek sayı (n=20) 36-45 yaş aralığındadır. Katılımcı okul yöneticilerinin 30'u okul müdürü, 8'i ise müdür yardımcısıdır. Eğitim durumu değerlendirmesinde, 29 katılımcı okul yöneticisi lisans, 9 okul yöneticisi ise lisansüstü eğitime sahiptir. Katılımcıların çoğunluğu (n=18) 20 yıl ve üstü görev süresine sahip olduğu görülmektedir.

Ortaokul yöneticilerinin covid-19 sürecinde tespit ettiği sorunlar tablo 4.2 de sunulmuştur.

Tablo 4.2. Ortaokul Yöneticilerinin Covid-19 Sürecinde Tespit Ettiği Sorunlar

Tema	Alt Tema	Kodlar	n	%
Covid-19 sürecinde tespit edilen sorunlar	Elektrik kesintisi	K31	1	1%
	Teknik sorunlar (pc, tablet,.. olmayışı)	K1-K4,K6-K10,K12,K14-K15,K17-K21,K23-K30,32-38	27	30%
	Veli takibinin yetersizliği	K1-K10,K14-K16,K18-K27,K29,K32-K36,K38	30	33%
	Motivasyon düşüklüğü	K2-K4,K6-K26,K28-K30,K32,K33,K35,K36,K38	22	24%
	Sağlık sorunları	K7,K10,K12,K15,K23,K31-K33,K35,K36,K38	11	12%

Tablo 4.2 de görüldüğü gibi ortaokul yöneticilerinin en düşük %1 (n=1) “Elektrik kesintisi”, en yüksek %33 (n=30) “Veli takibinin yetersizliği” cevabını vermişlerdir. Diğer sorunlar ise “Teknik sorunlar (pc, tablet,.. olmayışı)” %30 (n=27), “Motivasyon düşüklüğü” %24 (n=22) ve “Sağlık sorunları” %12 (n=11) olarak bildirilmiştir. Katılımcı okul yöneticileri tarafından en büyük sorun olarak belirtilen veli takibinin yetersizliğine dair görüşler aşağıda yer almaktadır.

K2: En büyük sorun velilerin gerekli takip ve kontrol yapamamasıdır.

K10: Veli bu süreçte çok pasif kaldı.

K32: Veliler bu sürece adapte olamadı malesef, kontrol ve teşvik sağlayamadılar.

K38: Pandemi sürecinde veli desteğini yeterli kadar göremedik.

Ortaokul yöneticilerinin covid-19 sürecinde tespit ettiği sorunlar tablo 4.3 de sunulmuştur.

Tablo 4.3. Ortaokul Yöneticilerinin Covid-19 Sürecinde Tespit Ettiği Sorunlara Müdahalesi

Tema	Alt Tema	Kodlar	n	%
Covid-19 sürecinde tespit edilen sorunlara müdahale	Eba destek noktasını öğrencilerin kullanıma hazır halde buldurmak	K1,K3,K6-K10,K14,K15,K17,K19-K21,K23-K25,K27,K28,K30,K33-K37	23	26%
	Öğrencilerin durumu hakkında velileri telefon ve mesajla bilgilendirmek	K1-K27,K29-K38	37	41%
	Online derslerde öğretmenler arasında bilgi paylaşımı yaparak	K19,K21	2	2%
	Covid-19 salgınına karşı korunma yolları hakkında sık sık bilgilendirme	K2-K4,K6-K11,K14-K19,K21-K25,K27,K30-K35,K38	28	30%
	Sosyal medya üzerinde kişisel gelişim video ile destekleme	K16	1	1%

Tablo 4.3 de görüldüğü gibi ortaokul yöneticilerinin en düşük %1 (n=1) “Sosyal medya üzerinde kişisel gelişim video ile destekleme” ve “Eba destek noktasını öğrencilerin kullanıma hazır halde bulundurmak”, en yüksek %41 (n=37) “Öğrencilerin durumu hakkında velileri telefon ve mesajla bilgilendirmek” cevabını vermişlerdir. Diğer sorunlara müdahaleler ise “Covid-19 salgınına karşı korunma yolları hakkında sık sık bilgilendirme” %31 (n=28), “Online derslerde öğretmenler arasında bilgi paylaşımı yaparak” %2 (n=2) olduğu bildirilmiştir. Katılımcı okul yöneticileri tarafından tespit ettiği sorunlara müdahalesine dair görüşler aşağıda yer almaktadır.

K1: Süreci velileri arayıp, bilgilendirerek rahat atlatmaya çalıştım.

K8: Öğrencilerin durumu hakkında velileri telefon ve mesajla bilgilendirme yaptım.

K27: Öğrencilerin durumu ile ilgili grup ve aramalarla velileri bilgilendirdim.

K29: Ortak gruplarla velileri sürece dahil ettim.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Çalışmada ortaokul yöneticilerinin covid-19 sürecinde tespit ettiği sorunlar teması altında, elektrik kesintisi, teknik sorunlar (pc, tablet,.. olmayışı), veli takibinin yetersizliği, motivasyon düşüklüğü ve sağlık sorunları alt temaları belirlenmiştir. Covid19 pandemisi okulların fonksiyonunun tekrardan ele alınma fırsatını meydana getirmiştir. Burada ortaya çıkan mühim bir netice okulların daha sağlıklı şartları karşılamasıdır. Okulların kapatılması ve bu durumun öğrenciler üzerindeki psikolojik etkisi önemli bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Okulların kapanmasını bilhassa sosyal ve ekonomik açıdan dezavantajlı öğrenciler için mühim bir problemdir. Bu öğrenciler eğitim, beslenme ve sağlık gereksinimleri doğrultusunda okullara güvenmektedir (Colao, vd., 2020). Bu noktada okulların artık sağlık hususunda daha mühim bir rol üstlenmeleri gerektiği söylenebilir. Öğretmenlerin sağlıklı alışkanlıkları teşvik ederek ve riskli davranışların neticeleri hakkında farkındalığı üst düzeylere çıkartarak öğrenciler için sağlık rehberi olarak hareket etmeleri gerekmektedir. Okullar aynı zamanda öğretmenlerin dijital yeterliklerini geliştirmek için mesleki gelişim ve uygulama stratejileri geliştirebilirler (Huber ve Helm, 2020). Keman (2019) çalışmasında da, öğrencilerin büyük bir kısmının evde yeterli teknolojik olanaklara sahip olmadığı; öğretmen, öğrenci ve velilerin teknolojik araçları kullanma yeteneklerinin sınırlı olduğu; hali hazırda kullanılan, herkesin aşına olduğu, yeterli içeriğin bulunduğu bir online öğrenme platformunun bulunmadığı kurumlarda ve ülkelerde çok süratli bir şekilde online öğrenme uygulamalarına geçmeye çalışılmasının kısa vadede çok olumlu neticeler vermeyeceği bildirilmiştir. Avcı ve Akdeniz’in (2021) meydana getirdikleri çalışmalarının neticesinde çalışmamıza paralel olarak, uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin yoğun olarak teknolojik alt yapı ve internet hususunda problemler yaşadıkları ve eğitimde imkân eşitsizliğinin ortaya çıktığına ulaşılmıştır. Pandemi sürecinin başında öğretmenler ve velilerin uzaktan eğitime uyum sağlama noktasında önemli problemler ile karşılaştıkları saptanmıştır.

Covid-19 sürecinde tespit edilen sorunlara müdahale teması altında Eba destek noktasını öğrencilerin kullanıma hazır halde bulundurmak, öğrencilerin durumu hakkında velileri telefon ve mesajla bilgilendirmek, online derslerde öğretmenler arasında bilgi paylaşımı yaparak, covid-19 salgınına karşı korunma yolları hakkında sık sık bilgilendirme ve sosyal medya üzerinde kişisel gelişim video ile destekleme alt temaları belirlenmiştir. Kaya ve Işık (2021) çalışmalarının alt yapı sorunlarının giderilmesi ve öğrencilerin oryantasyonu teması altında katılımcılar, alt yapı sorunlarının ortadan kaldırılmasına hem de yazılımın daha kullanışlı ve eğlenceli hale getirilmesini önermişlerdir. Aynı zamanda uzaktan eğitim sistemini kullanmadan önce öğrencilerin programın nasıl kullanılacağına dair oryantasyonunun sağlanması gerektiğini önermişlerdir. Sarı ve Nayır (2021) çalışmalarında okul aile iletişim merkezleri oluşturularak eğitim uygulamaları ve müfredat konusunda öğretmen veli iletişiminin devamlılığı sağlanarak velilerin daha katılımcı olmaları ve modern eğitimin okulla sınırlı kalmamasının sağlanması olarak var olan sorunlara müdahale edilebileceğini bildirmişlerdir.

KAYNAKLAR

Altunel, M. (2020). 5 Soru: Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Eğitim ve Öğretmenlere Etkisi. <https://www.setav.org/5-soru-koronavirus-covid-19-salgininin-egitim-veogretmenlere-etkisi>

Avcı, F. ve Akdeniz, E.C. (2021) Koronavirüs (Covid-19) Salgını ve Uzaktan Eğitim Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar Konusunda Öğretmenlerin Değerlendirmeleri. U S B E D 3 (4): 117-154.

Başaran, İ.E. (1982). Örgütsel Davranışın Yönetimi, Ankara.

- Colao, A., Piscitelli, P., Pulimeno, M., Colazzo, S., Miani, A. ve Giannini, S. (2020). Rethinking the role of the school after COVID-19, *Lancet Public Health*, [https://www.thelancet.com/journals/lanpub/article/PIIS2468-2667\(20\)30124-9/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lanpub/article/PIIS2468-2667(20)30124-9/fulltext)
- Huber, S.G. ve Helm, C. (2020). COVID-19 and schooling: evaluation, assessment and accountability in times of crises—reacting quickly to explore key issues for policy, practice and research with the school barometer. *Educ Asse Eval Acc* (2020). <https://doi.org/10.1007/s11092-020-09322-y>
- Kaya, Y. ve Işık, R. A. (2021). COVID-19 Pandemisi'nin İlk Döneminde Uygulanan Zorunlu Uzaktan Eğitim Sisteminin Hemşirelik Eğitimine Katkısı ve Zorlukları: Nitel Bir Çalışma. *J Educ Res Nurs*. 2021;18(Supp. 1): 76-84
- Keman, F.Y. (2019). Göreve Yeni Başlayan Okul Yöneticilerinin Karşılaştıkları Sorunlar Ve Çözüm Önerileri. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Marmara Üniversitesi Eğitim Yönetimi Ve Denetimi Ortak Yüksek Lisans Programı. İstanbul.
- Sarı, M. C. (2008). Öğrenci ve Velilerin Okul Memnuniyeti, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Sarı, T., Nayır, F. (2020). Pandemi Dönemi Eğitim: Sorunlar ve Fırsatlar. *Turkish Studies*, 15(4):961-975.
- UNESCO. (2020). COVID-19 educational disruption and response. <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/>.